

Uzam?? Yas Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Uzam?? Yas Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32421>

Özet

Uzam?? Yas Ölçe?i (UZÖ), orijinal ad? **Prolonged Grief Scale (PG-13)** olan arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin bir kay?p sonrası ya?ad?klar? yas tepkilerinin, normal yas sürecinin ötesine geçerek klinik bir durum haline al?p almad???n? de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmis?tir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, **Türkçe örneklemlerde** uzam?? yas bozuklu?unun yayg?nl???n? ve risk faktörlerini incelemek üzere 2020 y?l?nda gerçekte?irilmis?tir. Ölçek, özellikle kay?ptan uzun süre sonra bile devam eden, günlük i?levselli?i ciddi derecede bozan ve kal?c? hale gelen **yas semptomlar?n?** ölçmeye odaklanmaktadır.

Ölçek, Uzam?? Yas Bozuklu?u (Uzam?? Yas Bozuklu?u) tan?m?na uygun olarak, hem ayr?l?k s?k?nt?s? hem de bili?sel, duygusal ve davran???sal bozukluk semptomlar?n? içeren maddelerden olu?ur. Uyarlama çal???mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin psikometri standartlar?na uygunlu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Uzam?? Yas Ölçe?i, Prolonged Grief Scale, **PG-13**, Uzam?? Yas Bozuklu?u, Yas, Kay?p, Uyarlama, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

I???kl?, S., Keser, E., Prigerson, H. G., & Maciejewski, P. K.

Amaç

Uzam?? Yas Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin ya?ad??? **yas tepkilerinin** ?iddetini ve süresini de?erlendirerek, normal yas sürecinden sapma gösteren ve klinik müdahale gerektiren Uzam?? Yas Bozuklu?u (UYB) vakalar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Ölçek, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere, Türk popülasyonunda yasa ilgili ara?t?rmalar yapma ve uygun tedavi yakla???mlar?n? belirleme konusunda standart bir araç sa?lamaktadır.

Özellikle 2020 y?l?nda yap?lan Türkçe uyarlama çal???mas?, PG-13'ün kültürel ba?lamda geçerlili?ini kan?tlamak ve Türkiye'deki yasl? bireyler arasında UYB prevalans?n? belirlemek için kritik öneme sahiptir. Bu sayede, uluslararası tan? kriterlerine uygun bir de?erlendirme mümkün k?l?nmis?tir.

Yap?

Uzam?? Yas Ölçe?i (PG-13), Uzam?? Yas Bozuklu?u'nu (UYB) ölçmek üzere tasarlanm?? çok

boyutlu bir yapıyı temel alır. UYB, DSM-5-TR ve ICD-11'de tanıyan bir bozukluktur ve ölçek, bu bozukluğun temel bileşenlerini yansıtır. Bu bileşenler genellikle iki ana faktör altında toplanır: **Ayrılk Sıkıntısı (Separation Distress)** ve **Sosyal/??levsel Bozukluk**.

Ölçek, kaybın sürekli olarak zihinde meşgul edilmesi, geleceğe dair umutsuzluk, ölen kişiye yönelik yoğun özlem, kimlik kaybı hissi ve kaybın kabul edilememesi gibi spesifik UYB semptomların sorgular. Ölçeğin 13 maddesi, bu semptomların sıklığını ve şiddetini değerlendirilmeye yardımcı olur.

Geçerlik

Uzam?? Yas Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında (Işık vd., 2020), ölçeğin yapısal ve kriter geçerliği detaylı olarak incelenmiştir. **Yapı geçerliği**, doğrulayıcı faktör analizi (**Faktör Analizi**) ile test edilmiş ve orijinal ölçeğin boyut yapısının Türk örnekleminde de korunduğu gösterilmiştir.

Ek olarak, **uyum geçerliği** (convergent validity) kapsamında, UZÖ puanlarının depresyon, anksiyete ve travma sonrası stres gibi ilgili psikopatoloji ölçütleriyle pozitif yönde, ancak ayırt edici geçerliği destekleyecek makul düzeyde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin gerçekten uzam?? yas ölçütünü ve diğer bozukluklardan ayrışabildiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve muhtemel ise test-tekrar test yöntemleriyle incelenmiştir. Uyarlama çalışmasında, Uzam?? Yas Ölçeği'nin toplam puanı ve alt boyutları için elde edilen **iç tutarlılık** katsayılarının yüksek düzeyde olduğu bildirilmiştir. Yüksek **Cronbach Alfa** değerleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik analizleri, özellikle klinik popülasyonlarda ölçeğin zaman içindeki stabilitesini gösteren bulgularla desteklenmiştir. Bu durum, ölçeğin hem klinik hem de araştırma amaçlı kullanımlarda tutarlı sonuçlar vereceği anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Işık ve ark. (2020) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, Uzam?? Yas Ölçeği'nin (PG-13) yapısal uygunluğunu değerlendirmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. Bu analiz, orijinal PG-13 modelinin Türk kültürüne uygunluğunu test etmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin Uzam?? Yas Bozukluğu'nu yansıtan tek faktörlü ya da iki faktörlü (Ayrılk Sıkıntısı ve diğer semptomlar) yapısının uygun uyum indeksleri sergilediğini göstermiştir. Bu

yap?sal do?rulama, ölçe?in Türk popülasyonunda da teorik yap?y? geçerli bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktadır.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Biçim: Orijinal PG-13, genellikle 5 noktal? Likert tipi bir derecelendirme ölçe?i kullan?r. (Örne?in: "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a kadar).

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Yasl? Bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Kay?p ya?am?? ve bu kayb?n üzerinden belirli bir süre (genellikle 6 aydan fazla) geçmi? olan Türk örneklemi.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Bireylerin son bir ay içinde ya?ad?klar? yas? semptomlar?n?n s?kl???n? ve yo?unlu?unu de?erlendirmesi istenir.

Anahtar Kelimeler

Yas Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, **Klinik Psikoloji**, Ölçek Uyarlama, Türk Kültürü, PG-13, **Emrah Keser**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: Emrah Keser: emrah.keser@tedu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Emrah Keser (Sorumlu Yazar).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler ve Kullan?m Hakk?: Ölçe?in ticari kullan?m? ve akademik ara?t?rmalarda kullan?lmas? için sorumlu yazar Emrah Keser ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Bilgi mevcut de?ildir.

Test Y?I?: Türkçe Uyarlama Y?I?: 2020.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: [uzamis-yas-olcegi-toad.pdf](https://doi.org/10.1080/07481187.2020.1745955)

Referanslar

I??kl?, S., Keser, E., Prigerson, H. G., & Maciejewski, P. K. (2020). Validation of the Prolonged Grief Scale (PG-13) and investigation of the prevalence and risk factors of prolonged grief disorder in Turkish bereaved samples. *Death Studies*, 1-11. <https://doi.org/10.1080/07481187.2020.1745955>

Uzam?? Yas Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktad?r. Maddeler için yay?mlanm?? makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir. Uzam?? Yas Ölçe?i (PG-13) genellikle a?a??daki alanlardaki 13 maddeyi içerir:

Kay?p hakk?nda sürekli me?guliyet.

Yo?un özlem ve hasret.

Kay?p sonrası kimli?in de?i?ti?i hissi.

Kayb?n kabul edilememesi veya inan?lmaz gelmesi.

Gelece?e dair umutsuzluk.